

DAK-A.1720.143.2018
(EOD: 59421/10/2018)

Gdańsk, dnia 18 października 2018 r.

**Pan
Ernest Bejda**

**Szef Centralnego Biura
Antykorupcyjnego**

Al. Ujazdowskie 9
00-583 Warszawa

WNIOSEK O PRZEPROWADZENIE KONTROLI

Na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i art. 31 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym¹ wnoszę o przeprowadzenie kontroli działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy Fundusz) w zakresie stosowania procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie udzielania dofinansowania przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu.

Zgodnie z art. 400 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska² (dalej: „POŚ”) - Narodowy Fundusz jest państwową osobą prawną w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³.

W treści art. 400b ust. 1 POŚ wskazano, iż celem działania Narodowego Funduszu jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Ponadto celem jest również tworzenie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia działaniom służącym temu wdrażaniu oraz jego promocję, a także poprzez współpracę z innymi podmiotami, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego, przedsiębiorcami oraz podmiotami mającymi siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosownie do art. 400k ust. 1 pkt 3 POŚ do zadań Zarządu Narodowego Funduszu i zarządów wojewódzkich funduszy należy m.in. dokonywanie wyboru przedsięwzięć

¹ t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1993 ze zm.

² t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.

³ t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 ze zm.

do finansowania ze środków Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy. Rodzaje przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały określone w art. 400a ust. 1 POŚ.

Ponadto na stronie BIP Narodowego Funduszu widnieje informacja, że *podmioty ubiegające się o dofinansowanie składają do Narodowego Funduszu wnioski o dofinansowanie, które podlegają szczegółowej ocenie. Finansowanie otrzymują przedsięwzięcia spełniające kryteria określone w poszczególnych programach priorytetowych. Programy priorytetowe szczegółowo określają m.in. terminy i sposób składania wniosków, formę, intensywność i warunki dofinansowania, a także beneficjentów i rodzaj przedsięwzięć, koszty kwalifikowane oraz procedurę wyboru przedsięwzięć*⁴.

Od 5 września 2017 r. rozpoczął się nabór wniosków o dofinansowanie przez Narodowy Fundusz w ramach programu priorytetowego „*Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo*” dotyczący przedsięwzięć związanych z odtworzeniem zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz urządzeń i obiektów służących ochronie tych zasobów, zniszczonych w wyniku klęsk żywiołowych lub katastrof naturalnych. Określono termin składania wniosków od 5 września 2017 r. do 30 marca 2018 r. lub do wyczerpania alokacji środków.

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych w Słupsku (PZPK), będący wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną Województwa Pomorskiego, złożył 15 marca 2018 r. wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „*Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez odtworzenie infrastruktury edukacyjno-turystycznej oraz czynną ochronę na obszarze Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i Zaborskiego Parku Krajobrazowego wchodzących w skład Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych*”.

Pismem z 25 kwietnia 2018 r. Departament Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej Narodowego Funduszu poinformował PZPK, że złożony wniosek został pozytywnie oceniony, zgodnie z kryteriami dostępu oraz jakościowymi punktowymi i horyzontalnymi w ramach programu priorytetowego 4.1 „*Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo*”. Przedmiotowy wniosek uzyskał 86 punktów. W korespondencji tej wskazano również, iż koniecznym jest przystąpienie do negocjacji w terminie 15 dni od daty otrzymania pisma. PZPK podjął niezwłocznie negocjacje w tym zakresie, które zakończono w dniu 22 maja 2018 r., co potwierdza kopia arkusza negocjacyjnego. W związku z tym zostały spełnione wszelkie wymogi określone w *Regulaminie naboru wniosków*.

Narodowy Fundusz w piśmie z 21 sierpnia 2018 r. poinformował PZPK, że na posiedzeniu 17 lipca 2018 r. Zarząd Narodowego Funduszu odmówił udzielenia

⁴ <http://bip.nfosigw.gov.pl/zasady-dzialalnosci-funduszu/>

dofinansowania dla ww. wniosku. Należy zauważyć, iż Zarząd Narodowego Funduszu odmówił przyznania dofinansowania, pomimo przejścia pozytywnie całej procedury oceny wniosku i uzyskania wysokiej punktacji. Jednocześnie nie przedstawił żadnego uzasadnienia i przyczyny podjęcia takiej decyzji.

W powyższej sprawie PZPK skorzystał z uprawnienia wynikającego z § 11 ust. 5 *Regulaminu naboru wniosków* składając wniosek o ponowne rozważenie możliwości przyznania dofinansowania. Niemniej jednak pismem z 11 października 2018 r. Narodowy Fundusz poinformował PZPK, iż na posiedzeniach 24-25 września 2018 r. Zarząd Narodowego Funduszu ponownie odmówił bez uzasadnienia udzielenia dotacji dla PZPK na realizację ww. przedsięwzięcia.

Ponadto z posiadanych informacji wynika, że w ramach przedmiotowego naboru dofinansowanie zostało przyznane 3 podmiotom, których wnioski otrzymały znacznie mniejszą ilość punktów, niż wniosek PZPK, który jako jedyny nie uzyskał dofinansowania. Brak jest przy tym wiedzy jakie podmioty uzyskały dofinansowanie, z uwagi na fakt, że wynik naboru nie został dotychczas upubliczniony.

W wyniku analizy aktów wewnętrznych podjętych przez organy Narodowego Funduszu, tj. *Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu*, *Kryteria wyboru przedsięwzięć*, *Program priorytetowy – Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej* oraz *Regulamin naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu* ustalono, że Zarząd Narodowego Funduszu uznaniowo podejmuje decyzje w zakresie udzielenia dofinansowania. Brak jest szczegółowej procedury określającej warunki jakie wnioskodawca musi spełnić, by mógł otrzymać pozytywną decyzję Zarządu Narodowego Funduszu o przyznaniu dofinansowania. Nie uwzględniono również zapisów informujących, że udzielenie dotacji uzależnione jest od ilości otrzymanych punktów w przeprowadzonej ocenie wniosku. Nie uregulowano ponadto kwestii wystąpienia przesłanek i warunków, w których Zarząd Narodowego Funduszu może odmówić udzielenia dofinansowania, w przypadku gdy wniosek został pozytywnie oceniony (uzyskał co najmniej 60% możliwych punktów), a karta po negocjacjach została podpisana. Brak jest także unormowania kwestii uzasadniania odmowy udzielenia dofinansowania.

Przyjęte regulacje dotyczące przyznawania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu na przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną nie są w pełni jawne i przejrzyste, a obowiązujący w tym zakresie system daje możliwość dowolności w wyborze wniosku do udzielenia dotacji i może być źródłem nadużyć. Poważne wątpliwości budzi przede wszystkim fakt, że dofinansowanie otrzymały 3 podmioty, których wnioski uzyskały znacznie mniejszą liczbę punktów, niż wniosek PZPK. Natomiast wniosek jednostki organizacyjnej Województwa Pomorskiego, pomimo wysokiej oceny merytorycznej

i spełnienia wszelkich wymogów proceduralnych nie uzyskał dofinansowania bez podania jakiegokolwiek uzasadnienia.

Istnieją poważne wątpliwości co do prawidłowości działań Narodowego Funduszu w opisanej powyżej sprawie oraz przyjętych przez niego zasad w przedmiocie udzielania dofinansowania, w szczególności w zakresie zgodności z określonymi w ustawie o finansach publicznych zasadami dokonywania wydatków ze środków publicznych w sposób gospodarny, celowy i oszczędny oraz jawności i przejrzystości finansów publicznych, do czego jest zobowiązany jako jednostka zaliczana do sektora finansów publicznych.

Niestety z treści rozstrzygnięć wydawanych przez Zarząd Narodowego Funduszu nie wynika żadne uzasadnienie dla podjętej decyzji. Daje to społeczny przekaz, iż odmowa pomocy mieszkańcom Pomorza w odbudowie terenów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym, jakimi są Parki Krajobrazowe, nie była podyktowana jedynie względami merytorycznymi. Zarząd Narodowego Funduszu jako wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej i dysponujący publicznymi pieniędzmi nie może w sposób uznaniowy prowadzić gospodarki finansowej w zakresie przyznawania środków. Takie działania naruszają interesy publiczne i kreują przekaz, w którym administracja państwowa nie musi kierować się żadnymi zasadami. W sytuacji, gdy faktem powszechnie znanym jest rozmiar strat, które dotknęły Województwo Pomorskie w wyniku nawałnicy w 2017 r. nieuzasadnionym odmowa przyznania PZPK dofinansowania na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia budzi poważne kontrowersje. Instytucja dysponująca środkami publicznymi powinna działać w sposób przejrzysty, a stosowane kryteria powinny odzwierciedlać zasady wynikające z ustawy o finansach publicznych, a w szczególności zasady celowości i efektywności wydatkowania środków.

Wobec powyższego wnoszę o przeprowadzenie kontroli we wskazanym przedmiocie mającej na celu przede wszystkim ustalenie przyczyny odmowy udzielenia przez Zarząd Narodowego Funduszu dofinansowania na realizację ww. przedsięwzięcia, bez wskazania jakiegokolwiek uzasadnienia. Powyższy wniosek spełniał wszelkie wymagania i uzyskał wysoką ocenę merytoryczną.

Z poważaniem

Załączniki (kopie dokumentów):

1. Pismo Narodowego Funduszu z dnia 25.04.2018 r. NFOSiGW-DMO.4314.32.2018.3;
2. Arkusz negocjacyjny;
3. Pismo Narodowego Funduszu z dnia 21.08.2018 r. NFOSiGW-DMO.4314.32.2018.7;
4. Pismo Narodowego Funduszu z dnia 11.10.2018 r. NFOSiGW-DMO.4314.24.2018.11;
5. Regulamin naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu;

6. Program priorytetowy pn. „Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej”;
7. Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu;
8. Kryteria wyboru przedsięwzięć.

Otrzymują:

1. Adresat;
2. A/a.